

УДК 582.288 + 581.527: 581.524 (477.5)

## **ІСТОРІЯ ВИВЧЕННЯ І СУЧАСНИЙ СТАН ДОСЛІДЖЕНОСТІ ГРИБІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ "ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН"**

**Акулов О.Ю., Усиченко А.С.**

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна  
*akulov@karazin.ua*

**Akulov O.Yu., Usichenko A.S. History of study and the current state of investigation of fungal diversity of the National Nature Park "Dnistrovskiy Canyon".** As a result of the National Nature Park "Dnistrovskiy Canyon" mycobiota study, 337 species of fungi and fungi-like protists were found: 25 species are slime molds, 2 species represent Zygomycota, 192 – Ascomycota and 118 – Basidiomycota. Among collected fungi the vast majority are xylotrophic (181 species) and fungicolous (69 species). Other ecological groups remains poorly explored.

Національний природний парк "Дністровський каньйон" був створений у 2010 р. на базі однойменного природного ландшафтного парку з метою збереження цінних природних комплексів середньої течії р. Дністер [Phytodiversity..., 2012]. До цього часу глибоких і цілеспрямованих досліджень грибів парку фактично не проводили, відповідно в науковій літературі відсутні будь-які узагальнення про мікобіоту цього природоохоронного об'єкту.

Перші відомості про гриби Поділля містяться у працях польських вчених, що були опубліковані ще на початку ХХ ст. Сумарно польськими дослідниками було виявлено близько 200 видів грибів (переважно фітопатогенних), але лише незначна їх частина відноситься до території, що зараз займає національний парк "Дністровський каньйон" [Roupert, Wróblewski, 1911; Wróblewski, 1912; Garbowski, 1915; Garbowski, 1917]. У 2016 р. збори грибів на території парку проводила група дослідників з Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, але лише невеличка частина отриманих даних була опублікована [Shlachter, 2016; HUCKOV, 2017; Crous et al., 2018 та 2019; Miesnikov, Akulov, 2019]. У 2018 р. збори

лишайників та ліхенофільних грибів в нацпарку проводили херсонські ліхенологи [Darmostuk, 2019; Khodosovtsev, 2019].

Матеріалами для написання цієї роботи слугувала колекція зразків, зібраних в центральній частині парку з 5 по 8 жовтня 2016 р. безпосередньо авторами цієї статті, а також В.С. Гуковим та М.Л. Шлахтером, студентами кафедри мікології та фітоімунології ХНУ імені В.Н. Каразіна. Основна увага приділялася вивченню двох екологіко-трофічних груп грибів – ксилофілів та мікофілів. В ході дослідження мікобіоти Національного природного парку «Дністровський каньйон» нами було виявлено 337 видів грибоподібних протистів та грибів. Серед них 25 належать до відділу Мухомycota, 2 – Zygomycota, 192 – Ascomycota та 118 видів – Basidiomycota.

Чотири види: *Neocucurbitaria prunicola* Crous et Akulov, *Neomedicopsis prunicola* Crous et Akulov, *Polyscytalum neofecundissimum* Crous et Akulov та *Roussoella euonymi* Crous et Akulov нещодавно були описані одним з авторів цієї статті як нові для науки [CROUS ET AL., 2018; CROUS ET AL., 2019].

21 вид з території досліджуваного парку є новими для України: *Acremonium domschii* W. Gams, *Arachnocrea stipata* (Fuckel) Z. Moravec, *Bertiella rhodospila* (Berk. et M.A. Curtis) M.E. Barr, *Ceratostomella pyrenaica* Réblová et J. Fourn., *Colletotrichum eryngiicola* Jayawardena, Bulgakov et K.D. Hyde, *Cosmospora arxii* (W. Gams) Gräfenhan et Schroers, *Dialonectria diatrypicola* Lechat, J. Fourn. et Gardiennet, *Fenestella media* Tul. et C. Tul., *Hypomyces subiculosus* (Berk. et M.A. Curtis) Höhn., *Isaria fumosorosea* Wize, *Massaria campestris* Voglmayr et Jaklitsch, *Nectriopsis oropensoides* (Rehm) Samuels, *Parafenestella rosacearum* Jaklitsch et Voglmayr, *Pseudocosmospora eutypae* C.S. Herrera et P. Chaverri, *P. eutypellae* C. Herrera et P. Chaverri, *P. hypoxylicola* Lechat et J. Fourn., *Repetophragma inflatum* (Berk. et Ravenel) W.P. Wu, *Stylonectria carpini* Gräfenhan, *Thyronectria rhodochlora* (Mont.) Seeler, *Tolypocladium microsporum* (Jaap) Bissett та *Tympanosporium parasiticum* W. Gams.

Ще 17 видів є рідкісними. Серед них три: *Kavinia himantia* (Schwein.) J. Erikss., *Mucronella calva* (Alb. et Schwein.) Fr. та *Xylobolus frustulatus* (Pers.) P. Karst. є видами-індикаторами корінних, добре збережених лісів. Серед зібраних грибів, переважна більшість є ксилофільними (181 вид) та мікофільними (69 видів). Гриби решти екологічних груп грибів у парку досі залишаються майже недослідженими.

## ЛІТЕРАТУРА

1. **Crous P.W., Schumacher R.K., Akulov A., Thangave R., Hernández-Restrepo M., Carnegie A.J., Cheewangkoon R., Wingfield M.J., Summerell B.A., Quaedvlieg W., Coutinho T.A., Roux J., Wood A.R., Giraldo A., Groenewald J.Z.** (2019) New and Interesting Fungi. 2. *Fungal Systematics and Evolution*, 3: 57–134. URL: <http://fuse-journal.org/images/Issues/Vol3Art6.pdf>
2. **Crous P.W., Schumacher R.K., Wingfield M.J., Akulov A.Yu., Denman S., Roux J., Braun U., Burgess T.I., Carnegie A.J., Váczy K.Z., Guatimosim E., Schwartsburd P.B., Barreto R.W., Hernández-Restrepo M., Lombard L., Groenewald J.Z.** (2018) New and Interesting Fungi. 1. *Fungal Systematics and Evolution*, 1: 169–215. URL: <http://fuse-journal.org/images/Issues/Vol1Art8.pdf>
3. **Darmostuk V.V.** (2019). Additions to the lichenicolous mycobiota of Ukraine: the genus *Zwackhiomyces* (Xanthopyreniaceae, Collemopsidiales). *Ukrainian Botanical Journal*, 76(4): 301–315. URL: <https://ukrbotj.co.ua/archive/76/4/301>
4. **Garbowski M.L.** (1917a) Les champignons parasites recueillis dans le gouvernement de Podolie (Russie), pendant l'été 1915. *Bulletin de la Société mycologique de France*, 33: 73–91.
5. **Garbowski M.L.** (1917b) *Sclerospora macrospora* Sacc. sur le blé, en Podolie (Russie), *Bulletin de la Société mycologique de France*. 33: 3.
6. **Guckov V.S.** (2017). First data about distribution of *Xylaria vasconica* J. Fourn. et M. Stadler in Ukraine *Proceedings of the XII International Scientific Conference of Young Scientists "Biology: from the molecule up to the biosphere"* (November 29 – December 1, 2017, Kharkiv, Ukraine). – Kharkiv: V.N. Karazin National University of Kharkiv, P. 158–159 (in Ukrainian). URL: <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/13538/2/Hukov.pdf>
7. **Khodosovtsev O.E.** (2019). Expeditions on the waterfalls of the plains of Ukraine *Chornomorski Botanical Journal*, 15(1): 89–94. URL: [http://cbj.kspu.edu/images/PDF/2019/15\\_1/12.pdf](http://cbj.kspu.edu/images/PDF/2019/15_1/12.pdf)
8. **Mieschkov Ya.V., Akulov O.Yu.** (2019). Fungi of *Pseudospiropes* M.B. Ellis genus (Helotiales, Leotiomyces, Ascomycota) in Ukraine. *Chornomorski Botanical Journal*, 15(4): 382–395. URL: <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/handle/123456789/15416>
9. **Phytodiversity of nature reserves and national nature parks of Ukraine.** P.2 National nature parks / ed by V.A. Onyshchenko and T.L. Andrienko (2012). Kyiv: Phytosociocentre, 580 p. (in Ukrainian). URL: [https://www.botany.kiev.ua/doc/zap\\_2.pdf](https://www.botany.kiev.ua/doc/zap_2.pdf)
10. **Roupert K., Wróblewski A.** (1911) Grzyby z Zaleszczyk (Przyczynek do mykologii Galicyi i Bukowiny. *Sprawozdanie Komisji Fizjograficznej*, 45: 58–64.
11. **Shlachter M.L.** (2016) First data about dung fungi of the National Nature Park "Dniistrovskiy Canyon" *Proceedings of the XI International Scientific Conference of Young Scientists "Biology: from the molecule up to the biosphere"* (November 26 – December 2, 2016, Kharkiv, Ukraine). – Kharkiv: V.N. Karazin National University of Kharkiv, P. 164 (in Ukrainian). URL: [http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/12678/2/Shlachter\\_tczy.pdf](http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/12678/2/Shlachter_tczy.pdf)
12. **Wróblewski A.** (1912). Zapiski grzyboznawcze z okolicy Zaleszczyk. *Sprawozdanie Komisji Fizjograficznej*, 46: 21–27.